

Egyensúlyban a vadállomány

Az erdő, a vad és a gazdálkodás harmóniája

A magyar nyelv értelmező szótára szerint: „Az egyensúlyi állapot eléréséhez az ellentétes mozzanatoknak, körülményeknek, hatásoknak kell kiegyenlíteni egymást.” A Bakonyerdő Zrt. vadgazdálkodása során arra törekszik, hogy ezt az állapotot elérje. Az egyensúly eléréséhez tisztában kell lennünk az adottságainkkal, a minket érő hatásokkal és a lehetőségeinkkel. Ez alapján kell kialakítani a saját vadgazdálkodási stratégiánkat, amit aztán a folyamatosan változó környezetünkhöz igazodva finomhangolni kell.

A Bakonyerdő Zrt. 56.000 hektárnyi vadászterülete 4 tájegységben, 3 vármegyében helyezkedik el, és 6 egységet alkot. A 65 % feletti erdősültségű területek zárt erdőtömbökhöz kapcsolódva helyezkednek el a Bakony különböző régióiban, így igen változatos élőhelyet biztosítanak.

A hazai öt nagyvad különböző mennyiségben, de jelen van szinte mindegyik területen, lehetőséget kínálva a vadgazdálkodónak a több lábón álláshoz.

Az évi 5000 db-os szabadterületi elejtésből a vaddisznó és gímszarvas a két fő meghatározó faj. A dámszarvas foltokban komoly létszámot alkot, az ezzel való gazdálkodás kiemelt figyelmet is érdemel. Az őz folyamatosan csökkenő létszáma mellett a muflon állománya stabilnak mondható, és bár aránylag kis létszámú, de minőségében országosan is az elsők között van.

A nagyvadak létszáma folyamatosan változó, így ez az adottság nehezen

meghatározható. A területek elhelyezkedése, a vízgazdálkodás, a saját és szomszédos területek zavarása, a mezőgazdasági termények és makktermő fák érése, de az időjárás is befolyásolja a nagyobb mozgáskörzetű vadfajok létszámát.

Felgyorsuló világunkban a korábban biztos és nyugodt pontot jelentő erdő- és vadgazdálkodás sem maradt érintetlenül. A második világháborút követő időszak vadgazdálkodását az építkezés jellemezte, és mint minden felfutóban lévő állományban, itt is sorra születtek a kiváló eredmények.

Az erdők-mezők benépesültek vaddal, és mire felocsúdtunk, addigra már annyi lett, hogy a szokásos vadászati gyakorlattal nem lehetett kézben tartani.

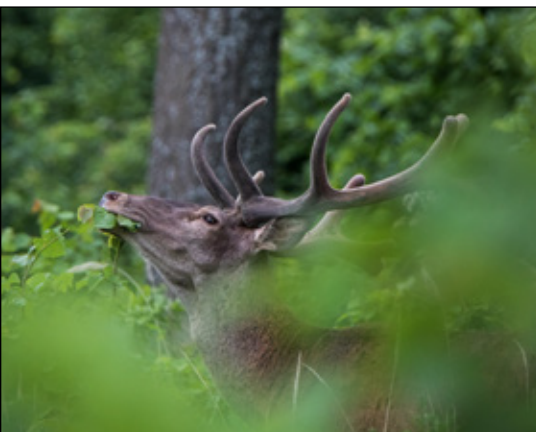
A rendszerváltást követő magántulajdon megerősödése és a nagyvadlétszám megugrása egybeesett, és akkor még jó megoldásnak tűnt, hogy kerítéssel zárjuk el a vadat a kár okozásától. Ez először az erdőben, majd a szántóterületeken zajlott, később az autópályák, gyorsforgalmi utak, üdülőövezetek következtek. A vad élőhelye lecsökkent, amihez egy folyamatosan növekvő erdőhasználat párosult.

A Covid-19 időszakában megnövekedett az erdőlátogatók száma, és ez a nyomás azóta is tart, emellett a lovas-kerékpáros és az illegális motoros erdőhasználat is nőtt az erdőben.

A vad jelenléte és károkozása a fentiek hatására tovább nőtt, ami a vadászati nyomást fokozta, ezzel tovább kényszerítve a vadat a korábbi élőhelyének elhagyására.

Megjelent a városi környezetben, az utak mentén, ezzel a lakossági, telepü-

lési konfliktusok számát és gyakoriságát növelte meg.

A fenti folyamatok – mint az országban a legtöbb nagyvaddal gazdálkodó – a Bakonyerdőt is érintették. Ehhez járult hozzá az ASP terjedését csökkentő intézkedés, amely értelmében a vaddisznóállománnyal történő gazdálkodást fel kell cserélni egy drasztikus állományapasztásra.

Az elmúlt öt év aszályos periódusa, az energiaárak emelkedése tovább növelte az erdő-mezőgazdálkodók és vadgazdálkodók közötti feszültséget.

A vadászterületek adottságán és az azokat érő hatásokon csak részben tudunk változtatni. A vad létszáma ugyan változó, de a fenti hatásoknak köszönhetően egyértelmű elvárás az, hogy alacsonyabb létszámú állomány éljen az erdőkben.

A vaddisznóval történő gazdálkodás az ASP terjedésével kiszámíthatatlanná válik, így nekünk is a többi nagyvad faj felé kell tekintenünk.

A kiváló állományú muflonunk kezeléséhez segítségül GPS nyomkövető vizsgálatot végzünk. A gímszarvas helyes korosztályi hasznosításához és a kezelési stratégia kidolgozásához kutatásokat folytattunk, amely a faj korszerkezetének lehető legpontosabb meghatározását segítette elő mindkét ivar esetében.

A dámszarvas-gazdálkodásunk során jelentős létszámapasztást hajtottunk végre, a fennmaradó állományt pedig a nekik kedvező vadföldszerkezet kialakításával, a vadászati hasznosítási mód átalakításával kívánjuk javítani.

További kutatások folytak és folynak az aranysakál terjedésével, valamint a vaddisznó belterületi jelenlétével kapcsolatban. Igyekszünk olyan vadtudományi, vadbiológiai vizsgálatoknak teret adni, amelyek nemcsak a vadgazdálkodási stratégiánk kialakítását segítik, hanem a folyamato-

san változó hatások miatti finomhangolást is.

A Bakonyerdő erdőállománya lehetőségét biztosít arra, hogy az erdőgazdálkodás részben figyelembe vegye a vadgazdálkodás erőfeszítéseit.

A véghasználatok kijelölése térben és időben, a bekerített területek gyors felújítása és így azok korábbi felszabadítása segíthet a szakmai célok elérésében.

Az erdőgazdálkodás előtt álló kihívások, akár a klímaváltozás, akár a kártevők gradációja okozta pusztulások, vagy az aszályos időszakok miatti felújítási nehézségek kapcsán alkalmazott intézkedések gyakran összehangolhatók a vadgazdálkodási szakemberek jól felfogott érdekével. A két ágazat jó szakmai kapcsolata révén, a kedvező élőhelyi adottságok miatt, több vadászterületen a fentieknek köszönhetően alig épül új, erdőt védő kerítés.

El kell fogadnunk, hogy nincs egyensúlyban a vadállomány a környezetével, hiszen a környezet is folyamatosan változik, így ahhoz kell igazítanunk. Olyan változások érik jelenleg a vadászterületeket, amelyek közvetve az ott élő vadfaj-populációkra fejtik ki hatásukat.

Ebben az átalakuló világban kell az egyensúlyra törekedni, és bátran kijelenthetjük, hogy erőfeszítéseinket néha siker is koronázza. Számos muflonkosunk kerül ki a 90 cm feletti átlaghosszban, magas pontszámmal. Dámbikáink érmes aránya nemcsak rohamosan javul, de többször döntött megyei rekordot is. A gímszarvas bikák között minden évben előfordul több 10 kg feletti trófeájú egyed.

Erdőket tudunk felújítani kerítés nélkül, szántóterületek értékes terményeit villanypásztor nélkül megőrizni az aratásig. Sikeresen ki tudjuk szolgálni vendégvadászainkat bögésben és terelővadászatkor, annak ellenére, hogy az erdőjárók részéről egyre nagyobb nyomás nehezedik a vadászterületekre.

Szükségünk van ezekre a sikerekre, mert visszaigazolásként szolgálnak ahhoz, hogy tovább dolgozzunk a közös célért: *a vadgazdálkodásunk is tartamos legyen, és a külső behatásokkal szemben pedig ellenálló, ezzel kerülve egyensúlyba a környezettel!*

Pölöskei Balázs

vadgazdálkodási osztályvezető

Bakonyerdő Zrt.

Fotók: **Gergál-Gombási Mónika,**
Korn Ignác, Mesterházi József,
Somogyi Balázs

